

STRESUL PROFESIONAL LA ASISTENTELE MEDICALE

Emil Doru Steopan – asistent medical

Cuvinte cheie: stres ocupațional, asistentă medicală (AM), coping, suport social, satisfacția în muncă

Acest studiu este un prim pas în evaluarea stresului ocupațional în cadrul aceleiași categorii profesionale - asistenta medicală (AM) și a modului în care:

- ◆ În cadrul aceleiași profesii, specificitatea locului de muncă duce la diferențiere în perceperea nivelului de stres psihic și a stresorilor responsabili de acesta.
- ◆ Caracteristicile mediului de lucru influențează satisfacția în muncă și modul de a selecta strategiile de coping, cu efect asupra percepției stresului.

S-a lucrat cu indicatorul stresului ocupațional O.S.I., pe un lot de 75 de asistente medicale, 25 dintre ele lucrând în secție de chirurgie – terapie intensivă, 25 în secție de laborator, iar 25 în secție de medicală internă.

Prelucrările statistice asupra datelor (t test, care a permis evidențierea diferențelor semnificative a mediilor obținute de cele trei loturi și ecuația de regresie), au permis formularea concluziilor următoare:

Stresorul interfața muncă / familie este mai acut pentru asistentele medicale care lucrează în tură. (diferența semnificativă între scorurile obținute de lotul asistentelor medicale de laborator și cel al asistentelor din secția de medicală de $t = - 1,656$ la $p = 0,01$; iar pentru asistentele care lucrează într-un singur schimb și asistentele ce lucrează în ture, am obținut $t = + 1,764$ la $p = 0,1$, semnificativ).

Pentru asistentele medicale terapie intensivă climatul organizațional este un veritabil stres (t test semnificativ: $t = - 3,116$ la $p = 0,01$ la comparația cu asistentele de laborator sau cu cele din medicală $t = - 2,629$ la $p = 0,02$). Relațiile interpersonale sunt mai importante pentru asistentele care lucrează în echipă (Comparând mediile obținute de AM din secția de laborator și cele ale AM de terapie s-a obținut la $p = 0,1$, $t = - 1,687$.)

Pentru AM de laborator comparativ cu AM de medicală internă avem o diferență semnificativă la această variabilă: "supraîncărcarea/solicitări mari din partea slujbei" iar $t = - 1,751$ și $p = 0,1$, ceea ce arată că în secția de medicală internă cerințele psihologice și fizice din partea slujbei sunt percepute de AM ca fiind mai solicitante, obositoare (datele corelează cu datele culese în urma interviului și a observației). Am comparat lotul de AM de laborator cu cele din secția de chirurgie și am obținut $t = - 2,602$ la $p = 0,02$, deci mediul de muncă în chirurgie este mult mai solicitant, AM fiind efectiv înecat într-o mare de sarcini cărora trebuie să le facă față.

Studiind modul în care sursele de tensiune se răsfrâng asupra stării de sănătate a asistentelor, am comparat diferențele dintre aceste loturi de asistente medicale, în privința stării de sănătate. Rezultate semnificative am găsit comparând secția de laborator și secția de medicală pentru scala "gradul perceput de oboseală fizică", AM de medicală prezintă mai multe simptome de oboseală. Pentru grupul de AM de medicală și AM de terapie am obținut o diferență semnificativă între mediile la scala de sănătate fizică $t = 3,538$, $p = 0,01$, deci AM din terapie intensivă resimte oboseala în și mai mare măsură decât AM din medicală. Diferența semnificativă la scala de stare de oboseală psihică ($t = - 2,262$ la $p = 0,1$) demonstrează că AM de chirurgie resimt în mai mare măsură oboseala psihică decât AM de laborator.

Comparând mediile obținute la scala de satisfacție pentru munca însăși între secția de laborator și cea de medicală internă am obținut t semnificativ $t = -2,591$ la $p = 0,01$. Deci AM de medicală manifestă un grad mai mare de satisfacție decât AM de laborator.

Între lotul de AM de laborator și AM de terapie intensivă am găsit diferență semnificativă între mediile obținute la scalele satisfacția pentru munca însăși și satisfacția pentru munca în organizație.

AM de terapie intensivă fiind atât de solicitate de munca pe care o desfășoară, sunt motivate de aceasta, găsind satisfacție intrinsecă în muncă, spre deosebire de AM de laborator care manifestă satisfacții pentru munca în organizație.

Am selecționat subiecții în două loturi: un grup care lucrează în ture și un grup care lucrează într-un singur schimb, comparând apoi mediile celor două grupuri "obținute la scala de satisfacție intrinsecă a muncii. (Diferența între medii este semnificativă $t = 2,767$ la $p = 0,010$).

DISCUȚII:

Rezultatele obținute par paradoxale: asistentele medicale de terapie intensivă lucrează în mediu cu cele mai multe solicitări psihice și fizice, percep aceste solicitări ca fiind surse de tensiune și manifestă simptome de oboseală fizică și psihică, și cu toate acestea este lotul la care s-a găsit un nivel mare de satisfacție în muncă (comparativ cu AM din celelalte secții).

Calculând ecuațiile de regresie pentru variabilele implicate în studiu s-a pus în legătură "satisfacția în muncă" cu sursele de tensiune de la locul de muncă (climatul organizațional, aprecierea în cadrul colectivului, supraîncărcarea) și valorile pe care le promovează individul – orientarea pe termen lung în cadrul organizației; dar și stresul perceput de acesta, respectiv starea de oboseală pe care o resimte, precum și mecanismul de coping cu care se face față stresului..

Pentru lotul cercetat, satisfacția în munca intrinsecă are predictorii anumite surse de tensiune de la locul de muncă: climatul organizațional, supraîncărcarea muncii, aprecierea în cadrul colectivului, valorile pe care le promovează individul, dar și nivelul de stres perceput de subiect și nivelul de control prin care subiectul își poate reduce starea de stres.

Pentru asistenta medicală din secția de chirurgie – terapie intensivă are mai mare importanță suportul social decât pentru asistentele din celelalte secții. Rezultate asemănătoare am obținut când am comparat grupul de AM din secție de laborator cu AM din secție de chirurgie și respectiv din secția de medicală. Nu se constată diferențe între secția de chirurgie și cea de medicală, dar nu putem afirma că doar munca în ture face să fie perceput suportul social și relațiile interpersonale ca puternic moderator al stresului sau veritabil stresor.

Adoptarea suportului social ca mecanism de coping e dictată și de cerințele locului de muncă, respectiv munca în ture și e legată și de interfața serviciu / casă .

Acest studiu poate fi punct de plecare pentru un program de management al stresului.